

4de ZITTING. — 4 DECEMBER.

Mededeeling van ingekomen stukken.

4de ZITTING.

ZITTING VAN DINGSdag 4 DECEMBER.

(GEOPEND TEN 7½ URE.)

Ingekomen: 1°. berigten van leden, verhinderd de zitting bij te wonen; 2°. extract uit het register van beëdiging omtrent den heer Buchner; 3°. Koninklijke besluiten betreffende de benoeming van den Voorzitter der Tweede Kamer, het ontslag der vorige Ministers en de benoeming hunner opvolgers, alsmede de instelling van een Ministerie van Waterstaat, Handel en Nijverheid en het ontslag verleend aan den directeur van het Kabinet des Konings; 4°. missives van Ministers ten geleide van Regeringsbescheiden; 5°. boekwerken; 6°. verzoekschriften; 7°. verschillende stukken; 8°. lijst van sollicitanten naar de betrekking van commies-griffier; 9°. wetsontwerpen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. — Verslag der Commissie belast met de aanbidding aan Z. M. den Koning van het adres van antwoord op de Troonrede. — Regeling van werkzaamheden. — Trekking der afdelingen.

Voorzitter: de heer **de Vos van Steenwijk**.

Tegenwoordig, met den Voorzitter, 31 leden, te weten de heeren:

van Swinderen, van Rhemen van Rhemenshuizen, de Sitter, Smitz, Carsten, Hein, de Raadt, Hengst, van Akerlaken, Stork, Schot, Smit, Blussé, Prins, Pické, Geertsema, van Eysinga, van Rijkevorsel, Vos de Wael, Teding van Berkhout, van Vollenhoven, Thooft, Dumbard, Huydecoper van Maarsseveen, Coenen, Beerenbroek, Duymaer van Twist, du Marchie van Voorthuysen, Buchner en Borsius;

en al de heeren Ministers.

De notulen van het verhandelde in de vorige zitting, van 20 September, worden gelezen en goedgekeurd.

De **Voorzitter** deelt mede dat zijn ingekomen:

1°. berigten van de heeren: Michiels van Kessenich, van Sasse van Ysselt, Viruly, van Aylva van Pallandt en den Tex, dat zij verhinderd zijn de zitting bij te wonen, de beide eersten wegens ongesteldheid, de laatsten wegens andere omstandigheden.

Deze berigten worden voor kennisgeving aangenomen.

2°. een extract uit het register van beëdigingen, houdende dat de heer dr. E. C. Buchner in handen des Konings de bij de Grondwet voorgeschreven eeden heeft afgelegd.

Naar aanleiding van een vroeger door de Kamer genomen besluit, wordt de heer Buchner door den heer griffier binnengeleid en neemt hij zitting.

3°. de navolgende Koninklijke besluiten, als:

een houdende benoeming van den heer mr. W. H. Dulbert tot voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal;

een houdende eervol ontslag verleend aan den heer mr. J. Heemskerk Az. als Minister van Binnenlandsche Zaken en benoeming als zoodanig van den heer mr. J. Kappeyne van de Coppello;

een houdende eervol ontslag verleend aan de heeren W. F. van Erp Taalman Kip, mr. C. Th. baron van Lynden van Sandenburg, jhr. mr. H. J. van der Heim, jhr. mr. P. J. A. M. van der Does de Willebois, mr. F. Alting Mees en H. J. R. Beijen, als Ministers van Marine, van Justitie, van Financien, van Buitenlandsche Zaken, van Kolonien en van Oorlog, en benoeming in hunne plaats van de heeren: jhr. H. O. Wichers, mr. H. J. Smidt, mr. J. G. Gleichman, mr. W. baron van Heeckeren van Kell, mr. P. P. van Bosse en J. K. H. de Roo van Alderwerelt;

een houdende de instelling van een Departement van algemeen bestuur van Waterstaat, Handel en Nijverheid;

een houdende benoeming van den heer mr. J. P. R. Tak van Poortvliet tot Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid;

een houdende eervol ontslag, verleend aan den heer mr. W. baron van Heeckeren van Kell, als directeur van het Kabinet des Konings;

een waarbij de waarneming van de betrekking van directeur van het Kabinet des Konings aan den heer mr. J. F. Alewijn, secretaris bij dat collegie, tijdelijk wordt opgedragen.

Deze Koninklijke besluiten worden voor kennisgeving aangenomen.

4°. de navolgende missives, als:

twee van den Minister van Buitenlandsche Zaken, ten geleide van afschriften van tractaten met Luxemburg en Denemarken gesloten tot wederkeerige uitlevering van misdadigers;

een van den Minister van Justitie, ten geleide van een exemplaar van de Geregte Statistiek van het Koninkrijk;

van den Minister van Binnenlandsche Zaken:

een, ten geleide van de 4de aflevering der Bijdrage tot de Algemeene Statistiek van Nederland voor het jaar 1877;

een, ten geleide van een afschrift der bij de Algemeene Rekenkamer opgenomen en gesloten rekening over 1876, betreffende de fondsen voor de vernieuwing van spoorstaven, dwarsliggers enz. der Staatsspoorwegen;

twee, ten geleide van twee verslagen betreffende de exploitatie der Staatsspoorwegen over 1874 en 1875;

een, ten geleide van de Notulen van het verhandelde in de jongste zomervergadering der Staten van de verschillende provincien, alsmede in de buitengewone vergadering der Staten van Noordbrabant en Noordholland;

van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid :
een, ten geleide van blad 14 der serie Boven-Rhijn en Waal van de Herziene rivierkaart;

een, ten geleide van blad 4 der serie Neder-Rhijn en Lek, tevens blad 1 der serie Geldersche IJssel van de herziene rivierkaart;

van den Minister van Marine :

een, ten geleide van de hydrographische kaart: Noord-zeehaven van IJmuiden, opname Junij 1877;

twee, ten geleide van de 9de en 10de aflevering van het Memoriaal van de Marine;

een, ten geleide van het 20ste deel der Mededeelingen betreffende het Zeewezen;

van den Minister van Finantien :

een, ten geleide van het eerste deel der Statistiek van Handel en Scheepvaart van het Koninkrijk, voor 1876;

een, ten geleide van het tweede deel dier Statistiek;

van den Minister van Oorlog :

een, ten geleide van een Verslag der Commissie in het belang der opleiding van militaire geneeskundigen, benoemd bij Koninklijk besluit van 12 Januarij 1877, n°. 30;

van den Minister van Kolonien, twee ten geleide van :
de Statistiek van handel, scheepvaart en de in- en uitvoerrechten in Nederlandsch Indie, over 1875;

afschrift van de acten van verband en bevestiging van nieuw opgetreden Indische vorsten, met daarbij behorende stukken;

van den Minister van Finantien, twee houdende mededeeling van het overleggen van stukken aan de Tweede Kamer, als :

Verslag met bijlagen aangaande den toestand der geheime fondsen en stichtingen over 1876;

Algemeene rekening van de staatsinkomsten en uitgaven voor het dienstjaar 1873.

Deze missives worden voor kennisgeving aangenomen en de daarbij behorende bescheiden bestemd om ter griffie of in de boekery der Kamer te worden gedeponeerd.

5°. de navolgende boekwerken, als :

van de Maatschappij tot droogmaking van het zuidelijk gedeelte der Zuiderzee: Open brief aan de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal;

van het bestuur van het Instituut voor Doofstommen, het Algemeen Verslag betreffende dat instituut;

van de Vereeniging tot bevordering van Fabrieks- en Handwerksnijverheid in Nederland, 26ste Jaarverslag;

van den schrijver W. M. Oppedijk, een exemplaar van zijn geschrift: »Gevaar. Een sein, inzonderheid voor Friesland»;

van het bestuur der Nederlandsche Juristenvereeniging, de 8ste jaargang harer Handelingen;

van het hoofdbestuur van den Anti-dienstvervangingsbond: n°. 31 der geschriften van dien bond;

van den schrijver mr. J. L. de Bruyn Kops, een exemplaar van zijn geschrift: de Nederlandsche belangen en de Suikerkwesitie;

van den Minister van Finantien, het proces-verbaal der internationale Suikerconferentie, gehouden te Parijs.

Deze boekwerken zullen worden geplaatst in de boekery der Kamer.

6°. de navolgende verzoekschriften, als :

van F. Aarts, burgemeester van Eersel en 30 anderen, allen burgemeester of secretaris eener gemeente in de provincie Noordbrabant, de ondersteuning en medewerking inroepende tot het verkrijgen eener billijke vergoeding voor de bemoeijingen en werkzaamheden, welke in het algemeen Rijksbelang van hen gevorderd worden;

van J. C. van Campenhout, burgemeester en secretaris van Made en Drimmelen, en 24 anderen, allen burgemeester of secretaris eener gemeente in de provincie Noordbrabant, onder overlegging van een afdruk van een ter zake aan den Koning gerigt adres, als boven;

van C. Römelingh, burgemeester en secretaris van Oudekerk en 76 anderen, allen burgemeester of secretaris eener gemeente in de provincie Groningen, onder overlegging van een afdruk van een ter zake door eenige burgemeesters en secretarissen van gemeenten in Noordbrabant aan den Koning gerigt adres, als boven;

van J. J. Verheggen, burgemeester en secretaris van Buggenum en 52 anderen, allen burgemeester of secretaris eener gemeente in de provincie Limburg, onder overlegging van een afschrift van een ter zake aan den Koning gerigt adres, als boven;

van den raad der gemeente Maassluis, houdende adhaesie aan het ontwerp van wet tot verandering der grens tusschen die gemeente en Maasland.

Deze adressen zullen verzonden worden naar de Commissie voor de Verzoekschriften.

7°. De volgende stukken, als :

Een brief van het bestuur der vereeniging voor Suriname, ten geleide van een afdruk van haar adres aan den Minister van Kolonien, betreffende de emigratie naar die kolonie.

Nota betreffende de spoorwegconcessie voor de lijn Soerakarta-Madioen en Djokdjokarta-Tjilatjap van W. C. J. van der Morre, te Soekaboemi (Nederlandsch Indie).

Brief van den raad der gemeente Nieuw-Leusen, onder overlegging van een afdruk van een ter zake aan den Koning gerigt adres, de ondersteuning en medewerking inroepende tot het nemen van maatregelen tot wijziging van art. 142 der gemeentewet.

Deze stukken zullen worden nedergelegd ter griffie.

8°. de navolgende lijst van sollicitanten voor de betrekking van commies-griffier der Eerste Kamer der Staten-Generaal:

jhr. mr. J. Beelaerts van Blokland, advocaat bij den Hoogen Raad der Nederlanden;

mr. R. W. J. van Pabst van Bingerden, gewezen commies van Staat bij den Raad van State, en bij de organisatie daarvan op wachtgeld gesteld, thans kamerheer van Zijne Majesteit den Koning;

jhr. mr. K. A. Godin de Beaufort, advocaat te Utrecht;

mr. A. J. W. van Roijen, advocaat bij den Hoogen Raad der Nederlanden, kantonregter-plaatsvervanger in het kanton 's Gravenhage en auditeur bij den schuttersraad der dienstdoende schutterij aldaar;

mr. W. J. Wintgens, adjunct-commies bij het Departement van Oorlog en advocaat bij den Hoogen Raad der Nederlanden;

Mededeeling van ingekomen stukken.

mr. G. H. Betz, te Rotterdam;
 jhr. mr. W. C. A. Elout van Soeterwoude, adjunct-commies bij het Departement van Koloniën;
 mr. W. Vissering, te Leiden;
 mr. J. P. van Bosse, advocaat te 'sGravenhage;
 mr. J. E. van Voorthuysen, advocaat bij den Hoogen Raad der Nederlanden, en werkzaam ter griffie van de arrondissements-regtbank te 'sGravenhage;
 jhr. mr. J. H. Hora Siccama, commies bij het Departement van Buitenlandsche Zaken;
 mr. H. graaf van Limburg Stirum, te 'sGravenhage, laatstelijk burgemeester van Noordwijkerhout;
 mr. P. W. A. Cort van der Linden, advocaat bij den Hoogen Raad der Nederlanden, te 'sGravenhage;
 mr. J. A. H. baron van Zuijlen van Nyevelt, te 'sGravenhage.

Deze lijst zal worden gedrukt en rondgedeeld; de dag waarop de keuze zal plaats hebben zal later bepaald worden.

9°. van de Tweede Kamer der Staten-Generaal de volgende wetsontwerpen als:

vaststelling der begrooting voor Nederlandsch Indie. Hoofdstukken I en II (Uitgaven in Nederland en in Nederlandsch Indie) en I en II (Middelen in Nederland en in Nederlandsch Indie);

wijziging van hoofdstuk VI der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1876;

kwijtschelding van eene den lande aankomende vordering;

kwijtschelding van een gedeelte eener den lande aankomende vordering;

naturalisatie van J. Böniger, J. B. de Foeljaeger, P. B. Minnebo, G. van Bergen, J. L. E. Keuss, Th. H. C. Fels, C. Raue, J. H. Mourey en L. S. Herz;

naturalisatie van L. J. Schaffrath, W. C. A. Brinkman, J. A. F. Hennings, E. B. J. C. Vieth, A. Greiner, J. J. Buzeman, R. A. C. Witte, J. G. Voegler en J. A. Keller;

naturalisatie van J. F. E. Kersten, F. de Leuw, C. G. Stockmann, V. H. Götz, A. Ph. W. Segond von Banchet, H. G. H. T. Kernkamp, H. E. Schultz en B. C. Th. Perizonius;

wijziging van het IVde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1876;

vaststelling der begrooting wegens den arbeid der gevangenen voor 1878;

vaststelling van de begrooting van uitgaven voor de Rijksgestichten Ommerschans en Veenhuizen, dienst 1878;

bekrachtiging van den verkoop aan de gemeente Medemblik van de wallen langs de noord- en westzijde der Westerhaven aldaar;

bekrachtiging van den kosteloozen afstand van het zuidwestelijk deel der binnenhaven te Zoutkamp en van den verkoop der groote kustbatterij aldaar, aan de provincie Groningen;

bekrachtiging van den onderhandschen verkoop aan de gemeente Maastricht van het wachthuis bij de voormalige St. Martenspoort te Wijk (Maastricht);

bekrachtiging: *a.* van den onderhandschen verkoop van geslachten-vestinggrond te Venlo aan de Rooms-katholieke gemeente aldaar; en *b.* van den afstand aan de gemeente Venlo van geslachten-vestinggrond aldaar;

bekrachtiging van den onderhandschen verkoop aan de gemeente Coevorden van een perceel voormaligen vestinggrond aldaar;

toekenning eener vergoeding aan de leden der collegien van zettters voor 's Rijks directe belastingen wegens de schatting van gebouwde of ongebouwde eigendommen;

bekrachtiging van den onderhandschen verkoop aan de gemeente Zutphen van de beschikbare vestinggronden aldaar;

wijziging van hoofdstuk VII A der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1876;

nadere wijziging van hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1876;

verhooging en wijziging van het VIde hoofdstuk B der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1877;

nadere tijdelijke voorziening omtrent het Nederlandsche muntwezen;

bekrachtiging der dading met de gezamenlijke eigenaren der goederen, afkomstig van de voormalige ambachtsheerlijkheid Wolfaartsdijk over grond en water in en voor den Schengepolder;

overdracht van de bediening van het veer over de Maas te Ravenstein en van den eigendom der daarbij behorende onroerende goederen aan de gemeente Ravenstein;

regeling der ontvangsten en uitgaven van het pensioenfonds voor burgerlijke ambtenaren over het jaar 1878;

wijziging van hoofdstuk V der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1876;

verhooging van hoofdstuk V der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1877;

verandering der grens tusschen de gemeenten Maassluis en Maasland;

vereening der gemeenten Rilland en Bath;

elf tot bekrachtiging van provinciale belastingen;

vaststelling van de begrooting der Algemeene Landsdrukkerij, dienst 1878;

onteigening ten behoeve van een spoorweg van Winterswijk naar de Pruisische grenzen in de rigting van Bocholt;

onteigening ten behoeve der verbreding van eenen weg in de gemeente Hoogetveen;

• onteigening voor den bouw eener nieuwe sluis op de Drentsche Hoofdvaart;

verhooging van hoofdstuk IX der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1876;

wijziging en verhooging der koloniale huishoudelijke begrooting van Suriname voor het dienstjaar 1876;

wijziging der begrooting van Nederlandsch Indie voor 1876 (Hoofdstuk I. Uitgaven in Nederland);

bekrachtiging van credieten door den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indie geopend boven de begrootingen van Nederlandsch Indie voor de dienstjaren 1875, 1876 en 1877.

Deze wetsontwerpen zullen worden verzonden naar de afdelingen.

De **Voorzitter**: Namens de Commissie, die belast is geweest met het overbrengen van het Adres van Antwoord dezer Kamer, in antwoord op de Troonrede, heb ik de eer mede te deelen, dat die Commissie zich van hare taak heeft gekweten, en daarbij de gebruikelijke eerbewijzingen heeft ontvangen, terwijl zij van Z. M. den Koning heeft mogen ontvangen het navolgend antwoord:

» Mijne Heeren! De gevoelens waarvan het Adres van Antwoord getuigt, stel Ik op hoogen prijs, en Ik verzoek U de Kamer Mijnen dank voor dat adres te betuigen."

Deze mededeeling wordt voor kennisgeving aangenomen.

Trekking der afdeelingen.

De **Voorzitter**: Ik stel aan de Kamer voor om na afloop van de eerstvolgende zitting in eene gesloten zitting over te gaan tot de behandeling van het voorstel van de huishoudelijke Commissie omtrent de bezoldiging van den te benoemen commies-griffier.

Dienovereenkomstig wordt besloten.

De Vergadering gaat over tot het *trekken der afdeelingen*.

De uitslag daarvan is dat zullen behooren:

tot de *eerste afdeeling*, de heeren: van Aylva van Pallandt, Hein, van Vollenhoven, Prins, Borsius, du Marchie van Voorthuysen, Huydecoper van Maarsseveen, van Eysinga, Stork en Carsten;

tot de *tweede afdeeling*, de heeren: van Rijckevorsel, van Sasse van Ysselt, Smitz, Thooft, van Rhemen van Rhemenshuizen, Pincoffs, Blussé, Viruly, Buchner en Beerenbroek;

tot de *derde afdeeling*, de heeren: van Akerlaken, Teding van Berkhout, Pické, van Swinderen, Schot, Dumbar, Geertsema, de Sitter en de Villers de Pité;

tot de *vierde afdeeling*, de heeren: Vos de Wael, Hengst, Nobel, Coenen, de Raadt, Duymaer van Twist, den Tex, Smit en Michiels van Kessenich.

De **Voorzitter** verzoekt de leden zich naar de afdeelingen te begeven tot het kiezen van voorzitters en ondervoorzitters.

Daarna wordt de vergadering gescheiden.

AANWIJZING VAN VERANDERINGEN

in de ontwerpen van wet tot vaststelling der begroting van Nederlandsch Indie voor het dienstjaar 1878, bij de beraadslagingen over die ontwerpen in de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

(Nader gewijzigd ontwerp, n°. 64).

IIde AFDEELING.

Departement van Justitie.

Onderafdeeling 10. Het cijfer gebragt op f 310 364.

Onderafdeeling 14a. Is vervallen.

Het eindcijfer der afdeeling is nu vastgesteld op f 4 928 775.

IVde AFDEELING.

Departement van Binnenlandsch Bestuur.

Onderafdeeling 35. Het cijfer gebragt op f 4 777 604.

Het eindcijfer der afdeeling is nu vastgesteld op 41 573 717.

VIde AFDEELING.

Departement der Burgerlijke Openbare Werken.

Onderafdeeling 82. Het cijfer gebragt op f 670 000.

Onderafdeeling 86. Het cijfer gebragt op f 2 138 680.

Tusschen de onderafdeelingen 86 en 87 is ingelascht:

Onderafdeeling 86a. Exploitatie van spoorwegen f 180 000.

Het eindcijfer der afdeeling is nu vastgesteld op f 17 018 412.

Het eindcijfer van hoofdstuk II (Uitgaven in Nederlandsch Indie) bedraagt alsnu f 112 822 427 (*honderd twaalf milioenen acht honderd twee en twintig duizend vier honderd zeven en twintig gulden*).

ARTIKEL 2.

Het cijfer 86, in den vijfden regel voorkomende, is veranderd in 86a.

AANWIJZING EENER VERANDERING in het ontwerp van wet tot onteigening ten behoeve der verbreding van eenen weg in de gemeente Hoogeveen.

De woorden: »publiek belang der gemeente *Hoogeveen* is", voorkomende in den considerans, zijn vervallen, en daarvoor in de plaats gesteld: »algemeen belang noodig is".

AANWIJZING EENER VERANDERING in het ontwerp van wet tot onteigening voor den bouw eener nieuwe sluis op de Drentsche Hoofdvaart.

De woorden: »publiek belang is", voorkomende in den considerans, zijn vervallen en daarvoor in de plaats gesteld: »algemeen belang noodig is".

AANWIJZING EENER VERANDERING in het ontwerp van wet tot vaststelling der begroting van uitgaven voor de gestichten *Ommerschans* en *Veenhuizen*, dienst 1878.

Iste AFDEELING.

Beheer.

Artikel 9. Achter het slotwoord »begrepen" moet worden gelezen: », en kosten van aankoop van gebouwen en terreinen en daarmede in verband staande uitgaven".